

BOLEST ZAD NENÍ NEMOC

BOLEST ZAD NENÍ NEMOC

© Martin Čáslava, 2014

Prolog

Zhoršená kvalita života s sebou přináší mimo jiné i problémy s pohybovým aparátem. Prostřednictvím pojišťoven platí společnost nemalé peníze za pracovní neschopnost způsobenou bolestí zad. S tou se setká za svůj život valná většina lidí našeho „moderního“ světa. Jedná se nejenom o ekonomický, ale i sociální problém. Nechci zde rozebírat odborná témata nebo statistiku. Nejsem odborník, nejsem lékař, jsem oběť. To, co jsem na vlastní kůži prožil, silně ovlivnilo můj pohled na osobní život, na lidi a na zdravotnictví.

Považuji se za optimistu, ale přesto návštěva nemocničního zařízení nechala rozplynout všechny moje iluze o jeho správném fungování, které jsem do té doby měl. Kdybych více marodil, jistě bych nebyl tak rozčarován a bral bych situaci možná jako „normální“. Vaří-li se žába v hrnci dostatečně pomalu, nevšimne si toho.

Podle některých feministických jazyků můj nadhled zkalilo i to, že jsem muž a ti jsou přeci přecitlivělí. Jen vidí injekční jehlu, kácí se jako špalek. I kdyby, tak můj prožitek už byl prostě takový. Inu, co pacient, to jiný pohled na věc. Zažil jsem pána, co si nesmírně líboval, jak se o něho starají a co chvíli chutné jídlo jak mu dávají, zatímco doma o nudné samotě kouká do poloprázdné špajzky a povídá si jen sám se sebou. Jiný zase přebýval výhradně v nadstandartním pokoji, aby nemusel poslouchat prdečky starých dědeček a senilní rozhovory o ničem, když on sám musí teď na dálku uřídit svou firmu. Další pacient o kus dál je mrmla, jiný je nadmíru společenský, někdo přecitlivělý, ale všichni mají jedno společné: chtějí se uzdravit a o tom je i můj příběh.

Co jsem napsal, napsal jsem čistě subjektivně. Původním úmyslem byla vlastně konsolidace poznámek o průběhu mé léčby. Část mých zápisků však působila komicky, až bizarně, a tak mě později napadlo, že bych mohl pro pobavení popsat kompletně

všechny hlavní události. Aby se někdo z aktérů neurazil, že ho zesměšňují či jinak zostuzují, vypustil jsem nebo změnil jména osob a míst. Bohužel na úkor těch, kteří si zaslouží chválu a uznání za svou dobře odvedenou práci.

Záda mě poprvé začala bolet během výkonu mé základní vojenské služby. Cítil jsem se jako skutečný mladík plný sil. Však neustálé, dunivé pochodování a dlouhé čekání vestoje na nic nebo na to, aby se mohl zase někde vystávat důlek, začalo mít neblahý vliv na vojákovu bedra. Tenkrát to ještě spravila série mezokainových injekcí, zabodaných nezkušenou rukou vojenského lapiducha.

Plného opatrovnictví se bedrům dostalo až od subtilních prstů manželky Moniky, která se mnou starostlivě sdílela veškeré přicházející útrapy.

Postupem času, v důsledku sedavého zaměstnání a stresu, se plíživě blížil den, kdy zlobivá ploténka již nemohla více zůstat v mém těle. Tomuto momentu se ve svém životě, milý čtenáři, obloukem vyhni, k tomu ti dopomáhej správné cvičení. Amen.

Vlasta

Můj soukromý život s manželkou Monikou v poslední době neskýtal moc velká společenská povyražení, ale zvykli jsme si chodit do jedné malé kavárny na moc dobrý dortík a kávu. Čerstvě mletá zrnka kávy voněla pronikavě celou doškovou chaloupkou, útulně zařízenou gaučem a pohodlnými křesly. Radost si posedět, zatímco kavárník čaroval nad skleněnou baňkou „vacuum potu“, netuše, že tímto alchymistickým výjevem dal vzniknout novému obrazu. Ano, jsem malíř a letošní léto jsem tvořil převážně v plenéru (tj. venku).

Nastal podzim a s podzimem obavy, že chladné počasí zhorší moje pokroucená záda. Vypadal jsem jako paragraf. Na první pohled se zdálo, že mám kratší jednu nohu, jak jsem byl vyhnutý do strany. Apartní hůlka po dědovi tento vertikální deficit trochu vyrovnávala. Střídaje nepravidelně oporu s kroky, belhal jsem si to s Monikou do kavárny na pravidelnou partičku karet s Vlastou. Naše kamarádka Vlasta byla masérka. Z jejího tichého hlasu vyzařoval klid a velká citlivost. Pro její vysokou postavu nešla přehlédnout. Čekala v zadní části místnosti na pohovce u velkého, starého stolu. U nohou jí ležela malá fenka Dorinka; přítelkyně nejvěrnější. Po krátkém přivítání jsme si přisedli. Družný hovor kalilo jen mé vrtění, jak jsem si hledal úlevnou polohu od bolesti zad.

„Zuj se a dej mi nohu na klín,“ přerušuje najednou náš dialog Vlasta, „promačkám ti body na noze,“ a pobízí mě ukazovátkem.

Seděl jsem naproti ní. Prostrčil jsem brňavou nohu pod stolem a zažil uvolňující pocit úlevy, když její školené prsty nahmataly ty správné body.

Vlasta se svou osobností naprosto vymyká běžným charakterovým stereotypům. Přemýšlí jinak, a tím si mnohdy komplikuje život, ale ona to tak nevnímá. Zkoumá všechno, co se

jí přihodí, zda v tom nejsou ukryta znamení. Dá na intuici, zda neprojit touto ulicí, ale tou druhou, protože v té první se v minulosti udály zlé věci a necítla by se tam s Dorinkou dobře, zatímco ostatní cítí, že cesta bude delší a klikatější. Takto rafinovaně jsme jednou objevili překrásnou vyhlídku do krajiny poblíž starobylého chrámu. Zmocnila se mě touha zaznamenat prchavý okamžik, i vytáhl jsem z pouzdra fotoaparát.

„Stoupněte si blíž k sobě, ať se mi vejdete do záběru!“ komponoval jsem krajinu s Monikou a Vlastou dohromady.

„Prosím, mě a Dorinku nefot!“ zvolala panicky Vlasta, jako bych se jí chystal ukrást duši.

„Proč?“

„Víš, o tebe nejde, ale obrázek by se mohl zatoulat k lidem se špatnou energií. Už se mi to jednou stalo na internetu. Tak se nezlob.“

Teď už si dávám pozor, abych na ni omylem nenamířil objektiv a nechtě nevytvořil esoterickou bránu do její duše.

Vlasta má ještě jednu velice zvláštní schopnost, o které nepadla dosud zmínka. Dokáže se objevit na místech, kde by to nikdo nečekal. Jdete na exkurzi do zámku — ona tam provádí. Jdete na proceduru do wellnessu — ona tam masíruje. Jedete do zahraničí — a ona dělá pokojskou v hotelu.

Vlastu mám moc rád takovou, jaká je. Považte, jaká by to byla nuda s někým, kdo nikdy nepřekročil práh obecně přijímaných zvyklostí a premis!

Na to tady nejsme zařízený

Den byl jak vymalovaný, byla sobota 4. ledna 2014 a z postele jsem vyskočil svěží, libuje si, že mě dneska výjimečně nic nebolí. V plánu byl fitness, ale už jak jsem nastupoval do auta, cítil jsem, že není něco v pořádku. Po příjezdu do posilovny jsem z auta vylézal jako postřelený tankista. Opatrně jsem se odbelhal na recepci a prozřetelně si vyžádal skříňku ve vrchní řadě. Abyste rozuměli, v šatně byly skříňky ve dvou řadách nad sebou. Kdo měl dolní řadu, musel se ohýbat. Horní řada byla prominentní pro ty, kdo chtěli během převlékání zůstat důstojně stát. Raději jsem ve cvičebním úboru vešel do hecacího sálu vlašným krokem. Moderní, chemickou hudbu z televize, která mě irituje, rušilo jen cinkání závaží a funění několika šampionů, co podle zátěží, jež rvou, trénují minimálně na Mr. Olympia. Abych po place nechodil stylem, jako když jsem něco pustil do kalhot, odjel jsem svou cvičební hodinku zlehka na šlapacím kole (princip jako šlapadlo na vodě), doufaje v rozcvičení bolavé nohy a zad.

Cestou zpátky jsem nejel domů, ale rovnou do nemocnice. Zmáčkl jsem nedůvěřivě zvonek na dveřích neurologické pohotovosti a z mluvítka se ozval nervózní hlas: „Co si přejete?“

Krátce jsem vyhrkl: „Mám silné bolesti nohy a zad, mohu dostat něco na bolest?“

Odpověď mě zaskočila: „Na to tady nejsme zařízený! Máte žádanku? Proč jste nešli nejdřív na pohotovost do hlavní budovy?“

Myslí tu pohotovost, kde sedí spousta lidí s pavučinou kolem hlavy. Manželka Monika, která mě doprovázela, se mě zastala, nedala se odbýt, a tak po delší chvílce se dveře nakonec otevřely. Nerudná sestra si vzala kartičku pojištěnce, pobízejíc mě dovnitř za paní doktorkou, jejíž mladost mě rovněž překvapila. To jsem ještě netušil, že všechny doktorky na oddělení budou takto čerstvě

vystudované, bez pořádné praxe. Její první slova byla: „Bolest zad, pane, není nemoc!“

V duchu jsem se podivil. Znamenalo by to snad, že se s tím nechodí do nemocnice? Ale nechtěl jsem se pouštět do filozofických debat o tom, co je a není nemocí. Nakonec mi nabídl kapačku, po které jsem se odvážně vypravil směrem domů.

Před budovou nemocnice jsem potkal známou z práce, Janu. Kuriózní náhoda. Po jejím boku cupital její syn s hlavou viditelně ukloněnou na levou stranu. Po souznějícím setkání, jak tu všichni v té nemocnici trávíme volnou sobotu, jsem začal v duchu během řeči tipovat, co se tomu malému asi přihodilo. Vypadalo to, jako by přehnal hru na housle a už nezvedl hlavu z nástroje. Nebo že by těžký mozek převážil myslitelnou, jako ve filmu Velký šéf? Dál už jsem nepátral. Těšil jsem se domů, že si odpočinu, tak jsme se rozloučili. Auto jsem měl zaparkované hned před branou areálu. Rozjíždění připomínalo trochu moje první jízdy v autoškolce.

A doma to vypuklo naplno. Noha se v divné křeči kroutila a nebylo možné se na ni postavit. Po probdělé noci byla opětovná návštěva neurologické pohotovosti neodvratná. Vyskytl se zde však jeden zásadní problém. Z předchozí návštěvy jsem postrádal svou zelenou kartičku, co otvírá dveře ordinací, proto manželka neprodleně volá na oddělení: „Včera jste manželovi zapomněli vrátit kartičku pojištěnce!“

Po delší neochotě sester se po kartičce důkladněji poohlédnout byla nakonec nalezena. Rozrušená Monika pro ni hned běžela. Musela chuděra, jako neřidič, „po svejch“. Oddychl jsem si od představy, že bez magické kartičky bych byl v nemocnici pan Nikdo.

Ležel jsem doma na posteli jako postřelený. Levá noha bolela dost silně. Zaujetí pro bolest přerušil najednou domovní zvonek. Zčistajasna se u mě objevila kamarádka Vlasta, masérka. Zkoušela mi na noze dělat tlakovou masáž chodidel a i jiné čáry máry, ve kterých se vyznala. Úleva však byla jen dočasná. Můj

zdravotní stav byl asi dost špatný, než aby se dala noha rozmasírovat nebo rozběhat. Tak co teď?

Včera mi na neurologii nabízeli hospitalizaci, tak tam odvážně zavolám: „Dobrý den, včera jsem u vás byl na kapačkách, ale můj stav je dneska výrazně horší — nemohu se pořádně postavit na nohu. Jak se k vám dostanu?“

„Zavolejte si taxi,“ odpověděla bez váhání vtipná sestra na druhé straně telefonu.

Hmm, ve zdejších špitále mají taxikáři lukrativní rito, pomyslel jsem si. S pomocí rodičů jsem byl krkolomně napěchován do jejich osobního automobilu a odvezen na neurologii. Ještě že jsem si mohl půjčit od manželky její berle, které jí zůstaly po operaci kolene. Jinak nevím, jak bych se na oddělení došoural. Tentokrát žádné nikam nevedoucí průpovídky ze stran personálu nebyly. Při pohledu, jak mě celá rodina, táta, máma, manželka, podpírají, abych se udržel na berlích, kámen by se ustrnul. Ano, byl jsem hospitalizován. Pokud opomenu své rané dětství, tak to bylo v mém životě poprvé.

Ubytování mělo rychlý spád. Po bleskovém obligátním výslechu, co dělám, na co jsem alergický apod., okamžitě proběhlo proklepnutí kladívkem, odběr krve, byla vpíchnuta kanyla do žíly a jako zlatý hřeb — cévkování. Doteď úplně nechápu, proč to muselo být. Že by to byl nějaký místní rituál? Představoval jsem si ve své bujné fantazii ledajaký průběh přijetí za pacienta, ale cévkovat? Snad vědí, co dělají a proč, když ne já. Zavedení šlahounku do mého, strachy scvrklého pindíka se zúčastnila paní doktorka osobně za asistence jedné zdravotní sestry. Úkon to byl nepříjemný, až bolestivý. Napoprvé se, ke vši smůle, nepovedl, proto paní doktorka usoudila, že je třeba cévkování opakovat. A to se už objevila na scéně další sestřička, coby nezávislá pozorovatelka.

„Už tam musíte být, i kdybyste nechtěla!“ kibicovala doktorku.

Tolik žen najednou se mi ještě do obnaženého rozkroku s takovým zaujetím nedívalo. Dneska když se řekne cévkování, tak se mi genitálie snaží v panice ukrýt uvnitř těla.

Když už bylo po všem, trochu jsem se uklidnil a rozhlédl po pokoji, zjistil jsem, že je tu se mnou jen jeden pacient; starý pan Formánek. Nešlo si nevšimnout, že mu u postele taky visí pytlík na čůrány. Ovšem jeho obsah byl výrazně víc do červena než ten můj. Později jsem pochopil proč. Šero nemocničního pokoje prozařovalo ostré světlo z otevřených dveří na chodbu. Podle zřetelného halasu sester jsem odhadoval, že naše cimra bude blízko sesterny. Najednou se starý pán vypravil na dobrodružnou cestu směrem na toaletu. Zhruba když byl na úrovni dveří, ho zastavil napjatý šlahoun cévky, jako pupeční šňůra mezi postelí a ním. Po chvíli přetahování hadička tah nevydržela a v pülce se přetrhla. Na zemi se začala dělat loužička. Konečně jsem si mohl zazvonit na záhadné tlačítko, co mi viselo nad hlavou. Ochranka v podobě dvou sester tu byla bleskem a okamžitě zpacifikovala uprchlíka. Nekompromisně ho navrátila zpátky do jeho pelechu. Kmet ani moc neprotestoval, byl spíše zmatený. Zbytek noci byl už v klidu, jen moje oči bloudily v šeru místnosti až do rána.

Tenká je hranice mezi chozením a nechozením

Druhý den v pondělí mě i s postelí převezli na jeden z nejbzdálenějších pokojů, co je na oddělení; na pokoj č. 11. Denní světlo vykreslovalo novotu postelí, skříňek, věšáčků a všeho ostatního v plné kráse. Štítíl bych se ležet ve staré rozvrzané posteli, ze které se odlupuje lak. Hnusil by se mi pohled na umaštěné zdivo a upatlané pokojové příslušenství. Jsem už holt takový. Jediné, co mě znervózňovalo, byla televize čnějící ze zdi na kloubu do prostoru pokoje. Proboha! Ať ji nikdo nezapíná! Nechci prožívat své utrpení v nekonečné kulise rozeřvaných reklam nebo bezduchých pořadů a seriálů, na které není ani trochu nálady. Co teď chci, je dosáhnout nirvány v absolutním tichu.

Osazenstvo tvořili dva pánové ve věku okolo 65 let. Ten vedle mě se jmenoval Mužík a jeho lapálie byla infekce z kanyly, ze které se zde nakazil. To mě trochu vyděsilo a od této chvíle jsem si své kanyly (nebo také flexky, jak jim tu slangově někdy říkali) začal fotit na telefon. Panu Mužíkovi to docela pánilo; dalo se s ním rozumně mluvit a byl od té dobroty, že mi sám pomohl tu nalít skleničku a tu něco podat. Pohyboval se dobře, bohužel často i v noci díky antibiotikům, kterými ho léčili a po kterých každou chvíli zvracel. Noční atmosféru dávení ještě prokládal svými odhlehovacími rituály druhý pacient, pan Kemr. Postarší muž s naštipnutým obratlem. Byl bez bolestí, tak mu další den dali podpažní berle a poslali ho domů, ať v klidu srůstá. Trochu jsem mu tu jeho pohodu záviděl, protože moje bolesti se každým dnem stupňovaly.

Úterý, středa..., infuze za infuzí... Přestávám se orientovat, co je za den. Pokaždé, když se zkusím postavit na bolavou nohu, tak za odměnu dostanu větší porci bolesti. Když už opravdu

psychicky na nějaké to popojítí nemám, manželka mě alespoň omyje žínkou v posteli. Na záchod, chci říci na velkou, se ale nějak dostat musím. Při představě, že to dělám v posteli, mi je nevolno. Využívám toho, že ráno mi je tak nějak z celého dne nejlépe, a o berličích se opatrně odvažuji do místnosti se záchodovou mísou. Naštěstí je hned naproti mého lože. Po návratu z vyčerpávající cesty se chvilku svíjím v bolesti. Už jsem se uklidnil a čekám každou chvíli, že někdo přijde se snídaní. Dostávám ji vždy na stolek vedle postele. Stolek to je důmyslný, má vysouvací desku, kterou si mohu přistrčit nad postel, až k bradě. Moje zadumání rozčísíl hukot prudce otevřených dveří. Objevila se nasupená sestřička bez jmenovky na blůze a hned spustila: „Já jsem vás viděla, jak jste byl před chvilkou na toaletě, a to znamená, že jste chodící pacient! Příště si pro jídlo laskavě přijďte do jídelny sám.“

Udiveně jsem oponoval: „Já tak daleko nedojdu, navíc budu mít bolesti!“

Mezi řečí odhodila mou snídani na stůl uprostřed místnosti.

„Můžete mi, prosím, dát tu snídani na stolek u postele? Vždycky dostávám snídani na stolek!“

„Když si můžete dojít na záchod, tak si snad dojdete i ke stolu, ne? Beztak musíte chodit; nemůžete ležet!“

„Ale mě to fakt potom hodně bolí!“

„Vy to moc prožíváte. Helejte, mě bolí ruka od krční páteře a taky nefňukám a musím pracovat!“

Bum! Zavřely se dveře a sestra ostrá jako břit byla ta tam. Holt jsem musel tu svou pokřivenou nohu natáhnout pro snídani.

Zrovna byly dva chleby s margarínem a malinkým džemíkem, to jsem si nemohl nechat ujít, už jenom proto, že doma margaríny nejíme. Zdlábnul jsem to všechno a uzavřel myšlenkou dne:

„Když je hlad, sní se ledasco.“ A zase tak hrozné to nebylo. Mojí největší gastronomickou můrou je hrachová kaše s uzeným. A na tu bohužel za pár dní došlo. No, dvakrát jsem do ní dloub', aby se neřeklo.

Ještě jsem byl párkrát pokárán, že se nesnažím chodit a myslet pozitivně. Když verbální léčba evidentně nezabírala, rozhodli se celou kauzu uzavřít zabandážováním mých pohubkých nohou. Obinadla byla výhřevná, takže jsem vystrkoval nohy z deky, jako bych naznačoval vstávání z postele. To některé sestry mátló natolik, že znovu pojalý podezření na chodícího pacienta.

Udělalí jsme maximum

Jako tři sudičky se sešly nad mojí postelí: paní primářka s vlídným obličejem, mladičká doktorka a zamračená vrchní sestra. Paní primářka žmurkajíc přes svoje brejličky pravila: „Už jsme zkusili všechno, kromě kaudálních bloků.“

Znělo mi to, jako by mě chtěli zatížit tvárnici.

„To je maximum, co pro vás můžeme udělat,“ pokračovala s úsměvem.

Vkrádala se mi myšlenka, že si se mnou nějak nevědí rady. Co když ten záhadný kaudál nezafunguje? To mě jako propustí, no lépe řečeno vyvezou, z nemocnice? Ve zprávě pak bude stát: Léčba byla úspěšná, ale pacientovi nepomohla.

Během úvah o mém závěrečném pobytu na neurologii mi nekompromisně protépávala nohou bolest od kyčle až dolů. Špička nohy začínala gumovatět. Moje starostlivá manželka nelenila a začala mi vyjednávat převoz na pražskou specializovanou chirurgii. Místo, kde se problémy zad operují. Ještě zbývalo časově urychlit vyšetření na magnetické rezonanci (MGR). Rozumějte, takový lepší rentgen, kde je konečně něco k vidění. Bez toho nemá smysl někde klepat na dveře.

MGR jsem poprvé absolvoval před šesti lety. Nic pro klaustrofobiky; připadal jsem si jako v hrobě — taková je to atrakce. Skoro by s ní mohli Olahovci jezdit po poutích. Vyšetřovaná osoba je uložena v poloze hradní stráže na pojízdný mechanismus, který ji zaveze do úzké roury, kde se koná velice hlasitá technoparty: „Du-dum! Du-dum! Du-dum!“

Na některých starších MGR je třeba mít i traktoristická sluchátka — ne kvůli zlepšení přiléhavosti slechů.

Venku zdobil okolí děda Mráz svou berlou mrazilkou a já se vzal na pojízdném lehátku na druhou stranu areálu nemocnice, hledě na čistě modrou oblohu, přes kterou se tu a tam prošvihla

mrazem ojíňená větev stromu. Před vchodem do budovy MGR je taková plechová stříška, ze které ten páteční den visely dlouhé rampouchy. Než lapiduch zmohl velké dveře, abychom projeli dovnitř, tak na chvílku pod obtěžkanou stříškou zaparkoval můj špitální povoz. Hledě na ledové bodce nad sebou, pojal jsem obavu, zda je mé kung-fu tak dobré, že padající hrot odrazím svou zatraceně rychlou rukou. Pro jistotu jsem si ji povystrčil zpod příkrývky. Možná, že se místo na MGR pro mě uvolnilo zrovna díky nějaké takové milosrdné náhodě. Zajeli jsme kárkou až na místo akce. Musel jsem nejprve smést námrazu z vlasů a rozehrát prsty na nohou, které cestou zvědavě vykukovaly z nevelké deky. Byl jsem připraven. Když pan doktor, vyčerpán z námahy mého přesunu z bodu A do cílového bodu B, ucedil směrem k sestřičce: „Zkusíme to urychlit, jinak se nám začne kroutit.“

Velké finále MGR bylo, když mi paní primářka slavnostně oznámila, že výsledky mám lepší než před šesti lety. To abych vesele odhopkal domů. Celé to moje kulhání byla jedna velká blamáž. Cítil jsem se jako simulant. Budiž paní primářce přičteno k dobru, že můj vizuální stav ji znejistil natolik, aby výsledek MGR konzultovala s odborníky v Praze. Ano, tam vyjádřili opačný názor.

Vyšetření MGR bylo bez nervování, protože jsem věděl, do čeho jdu; což se nedalo tvrdit o kaudálu. Jak jsem zjistil, že se mi budou chtít probojovat jehlou do kostrče a tam něco napumpovat, opanovala mě lehká mdloba. Přijeli pro mě lehkomyšlně se sedacím vozíkem. Zahrál jsem statečného vsednuv si odvážně do okoleseného křesílka. Cesta byla sice krátká, ale vypadalo to, že mi pod zadek dali horkou plotýnku. Zákrok jsem absolvoval vleže na břiše s trochu vyšpulenou holou zadnicí. Pan doktor nějak nemohl najít díрку, kudy by prostrčil jehlu do kostrče. Měl jsem co dělat, abych ovládl svou mdlobnou náladu.

„Hlavně se nehýbejte!“ upozorňoval mě.

„Tak a je to. Cítíte úlevu?“ sondoval.

„Ne, žádná změna, ale to poznám, až slezu,“ odpovídám a zkouším se otočit na záda.

Prudká bolest mi kroutí nohou; držím se za ni doufaje, že to přejde. Překvapenému personálu je hned jasné, že vsedě neodjedu. Podařilo se narychlo sehnat jezdicí lehátko, na které jsem se stěží vyškrábal.

„Někomu většinou pomůže až druhý nebo třetí kaudál,“ chlácholivě se se mnou loučil pan doktor.

Bylo mi hůř a hůř. Sobotní, v pořadí druhý kaudál proběhl k mému úžasu bezbolestně. Pana doktora ten den vystřídala paní od pohledu sympatická doktorka. Šikulka jedna! Jenom jak mě dostat pryč? Bolestí jsem se už skoro nemohl pohnout. Ledaže bych tu zůstal do příštího kaudálu. To asi nikdo nechtěl, a tak byli svoláni nejsilnější muži, s jejichž pomocí jsem dosáhl jistého stupně iluzivní levitace. Mávaje ledabyly na rozloučenou při odjezdu, utvrzoval jsem svoje přesvědčení, že do třetice sem už opravdu — ale opravdu nechci.

Neděle byla přemítací. Těšil jsem se na zítřejší převoz do Motola, a tak jsem trošku rekapituloval. Vzpoměl jsem si, jak mě paní primářka ubezpečila: „Tu špičku nohy máte poctivě ochrnutou. Když vám nabídnou operaci — vezte ji.“

Jojo, není nad kamarádkou radu. No, snad se to zítra v Praze nějak rozčísne. Hlavně aby to mělo spád — nějaké řešení, byť invazivní, protože začínám postupně propadat trdomyslnosti. Že by se to rozcvičilo na rehabilitačním — tomu dávno nevěřím.

Předvečer převozu tak vypadal, jako by měl do rána jasný scénář, do kterého nemůže nic zasáhnout. Chyba! Půlnoční sólo párty s mojí nohou propukla v plné síle. Ponejprv jsem se vehementně zaklínal: „Do rána to musím vydržet! To přejde! To vydržíím!“

„Ne, nevydržím to...“ zvoním na sestru.

Trvá jí to.

„Co jsem pro vás měla, to jsem vám už dala! Dobrou noc.“

„Bolí to ukrutně, zavolejte mi prosím paní doktorku.“

Sestra ji odchází vzbudit.

Rozespalá doktorka: „Copak se děje, pane Čáslavo?“

„Jako by mi za živa trhali achilovku z nohy.“

„Tak ukažte. No ukažte nohu!“

Letmo prohmatavši moje lýtko snad ani nic neřekla. Zmizela ve dveřích se stopou naděje, že se snad vrátí, že snad tu mou zoufalou bolest něčím utiší. Omyl! Osířel jsem. Třas mého těla rozvibroval každý šroubek mého lože. Zrychlený dech se nedal uklidnit. Co počít? Zkusím to vydržet. Vydrž to! Jsi chlap — tak nějak mi to vždycky říkali, když bylo ouvej. Autosugesce nefunguje. Bolest — to je můj největší strašák. Tak mě dostihla. Bude to horší? Postupně se přivádím na pokraj psychického kolapsu. To ne! Musí se něco stát! Hlavou bliknul nápad: Zavolám telefonem... Moniku ne, ta se musí prospat, když se mnou zítra jede do Prahy. Zavolám mamince, ať přijde; beztak mi je jedno, jak se tady na to budou tvářit. Ať tu „neumírám“ o samotě.

Máma to vyřešila chytře; nejdříve zavolala na neurochirurgii, což mělo za efekt dohru se známou dvojkou — doktorka, sestra. Přicupitaly s injekcí — najednou to jde — a doš s ní do zadku.

„Co mi to pícháte? To je na bolest?“

„To je na spaní. A spolkněte ještě tenhle prášek. Takhle vybláznit rodinu!“

„Mně je opravdu hodně špatně. Omlouvám se, ale nějak jsem neviděl jiné východisko. Omlouvám se.“

Nevím, co mi to dali za medikament, ale udolalo mě to. Usnul jsem chemickým spánkem a nic mě nebylo schopno vzbudit. Klidně mně ta záda mohli v té anestézii odoperovat.

Světlo naděje

Pondělní slunečný den, který jsem si nemohl užít jinak nežli v rachtaující sanitce, mi dodával naději na lepší zítřky. Manželka Monika, držíc mě cestou za ruku, se co chvíli starala, jak mi je a proč ta sanitka vydává zvuky připomínající starý železniční vagón. Vysloužilá kraknsa dosluhovala zjevně na transportech pacošů u soukromého provozovatele. Natřásalo nás to, až mi z ruky málem vypadl bažant.

K pánům chirurgům do ambulance jsem zajel ležmo. Můj výhled, omezený z velké části na stropní nudnou krajinu, mi nemohl dovolit z počátku rozpoznat dvě přítomné, bíle oblečené, charismatické postavy operatérů. Ti se hned snažili zjistit, co jim to tu přistálo v ordinaci: „Odkud jste se tu vzal? Co to máte za divné bandáže na nohou?“

„Já už několik dní nechodím, protože mám silné bolesti, tak mi to zafačovali. Asi kvůli embolií.“

„My tady operujeme — jasně? Nález tam je, takže chcete operovat? Jinak se budete muset vrátit zpátky ke konzervativní léčbě, jako jsou infuze a podobně.“

„Pane doktore, já nechci zpátky, tam to k ničemu nevede. Raději mě tu operujte, ať už ty bolesti přestanou.“

„Dobře, chcete operovat? Ano, nebo ne?“

„Ano, chci!“

„Tak vás zítra odoperujeme.“

Razantnost, s jakou vedli rozhovor, byla šokující. Vztahoval jsem si to ke své osobě, ale jak jsem se později dozvěděl od pacienta Jindry Pořízka, je to jejich „image“. Vyprávěl: „Hele, já mu na to, že mám z operace strach. A on: ‚Tak přijďte, až nebudete mít strach!‘ Rychlovka; žádné dlouhé rozprávky a utěšování. Prostě: chceš-nechceš. Hotovo.“

Dohromady jsem s sebou, kromě manželky a bažanta, nic neměl. Na operaci se čeká, třeba i měsíc. Nepočítal jsem, že to vezme rychlý spád. Ale dobře tomu tak. Jen ať se něco pořádného konečně děje. Slovo „pořádně“ bych si odpustil, kdybych tušil, co budu ještě muset zkoušet.

Ujala se mě ochotně dvě neošklivá děvčata. Jedna hubená, blond, po straně vyholená ve stylu „punk“. Druhá o trochu silnější, žlutý účes, oči pronikavé jako párátka z jednohubek. Odvezly si mě bujaře pryč do vykachlíkované místnosti. Na neurologii byl přijímací rituál formou zavedení cévky, tady to vypadalo na něco příjemnějšího. Když mě začaly svlékat do naha, dostal jsem se do rozpaků, ale dělal jsem, že se nestydím. Stále se pochichtávaly v dobré náladě, tak abych nekazil uvolněnou atmosféru, loudil jsem na tváři jeden úsměv za druhým. Vykoupaly mě a oholily dokonale. Ani jsem se u toho nehnul. Jen toho kníra mi mohly holky jedny bláznivý nechat, abych se trochu podobal fotce v občance. Naštěstí mě nikdo cestou z lázní nelegitimoval. Dostal jsem nádavkem ještě žínku, ručník, mýdlo... Neuvěřitelné! Na neurologii si nebylo ani do čeho utřít zadek, natož aby se někdo staral, že vás přivezli narychlo bez osobních věcí.

Manželka ještě setrvala v nemocnici. Když jsem projížděl okolo ní, nemohla toho bezvousého chlapce poznat.

„Ale dole mi to nechaly!“ zalaškoval jsem nevhodně, aby mě poznala po hlase.

Najednou mi dochází, že už měla být v sanitě a uhánět k domovu.

„Jak to, že jsi ještě tady, Moniko?“

„Volali mi, že sanitka je nepojízdná, ať se dopravím domů svépomocí.“

„Ojoj! Jak se teď, miláčku, dostaneš domů?“

„Nevím... Koukej, kdo sem jde!“

„Vlasta! Ahóó! Kde se tady bereš?“ hulákám přitlumeně z postele, do které mě před momentem vyklopila bodrá děvčata.

„Měla jsem v Praze nějaké vyřizování, tak jsem se šla na tebe podívat,“ odvětila Vlasta, budící dojem, že je součástí zdejšího personálu.

Každou chvilku se mnou někdo vyplňoval dotazník k zítřejší operaci. Potřeboval jsem povzbuzení, a tak jsem byl rád, že nejsem sám. Prosil jsem, ať mě každá drží na střídačku za chodidlo. To mi dělalo dobře. Zítřa to budu mít už za sebou. Už zítřa...

Ležel jsem na pokoji, ze kterého se evidentně jezdilo rovnou na operační sál. Mezi každým lůžkem byla zatahovací plenta. V nepravidelných intervalech přibíhala sestra se slovy: „Za chvilku jdete na sál!“

Zatáhla závěs, aby nebylo vidět na přípravnou proceduru a po chvilce dotyčného odvezli i s postelí pryč. Už se nevrátil a ostatní zklamaně čekali dál. Pokaždé, když se sestra znovu objevila, všichni otočili hlavu k ní v naději a současně obavách, že teď si přišla pro ně.

Mezi tím vším se dostávalo zájmu i mně. Předoperační vyšetření obsahovalo i odběr krve. Ó mé zbytky žil! Ruce byvše rozpíchané neposkytovaly pražádné naleziště hojně proudícího řečiště oné tolik žádané tekutiny.

„Zacvičte si,“ dělá sestra a pokukovala po druhé ruce.

„Vy tam nic nemáte! Ukažte druhou.“

Pumpoval jsem jak Arnold v gymu. Sestřička se soustředila a...

„Tahle žilka zkolabovala, musím na jinou.“

Tělo se mi začalo rosit. Po několika neúspěšných pokusech se upír s jehlou pomalu přesouval z předloktí k mému zápěstí. Dostavovala se mdlobná nálada, tak jsem raději s nuceným zaujetím pozoroval do detailu obrázek palmy na mé zatažené plentě. Odreagovávací technika přestávala fungovat, tak jsem navrhl zoufalé sestřičce pauzu.

„Zkusíme to jinak,“ začal jsem vyjednávat, „přijďte zhruba za deset minut a já si zatím napařím ruce pod horkou vodou. Třeba to pomůže.“

Cachtal jsem ty ustrašené údy důkladně tak, že vypadaly, jako by patřily indiánskému náčelníkovi. Snaha se vyplatila. Nějakou kapku krve se podařilo ještě dodatečně vydloubat. Mohl jsem nyní hrdinně tvrdit, že mi ruka spadla do šicího stroje.

Do večera se prezence na pokoji úplně změnila. Objevil se tu menší, zato urostlejší muž, který nezapadal do dnešního procesu selekce. Chodil o berlich a ze zad mu trčel dlouhý šlahoun zakončený krvavou baňkou, kterou si na ty berle zavěšoval. Byl oblečený jako po doma; slípky a tričko. Působilo to, jako by tu bydlel. Hned si pustil televizi a už jen chybělo, aby si pohodu dotvořil dobře vychlazeným pivínkem. Trochu jsem s ním hodil řeč. Byl to zedník z Prahy. Vyprávěl, jak zedničil v zahraničí — zlatá léta jeho profese. Můj strýc Jirka je taky od fochu a pohyb na čerstvém povětří ho udržel fit až do důchodu, tak co se stalo tomu Pražákovi? Nemusel jsem dlouho vyzvídat, svěřil se, že od 14 let vzpírá.

„Sport je to úžasnej, co ti budu, mladej, povídat, ale klouby z toho mám v prdeli,“ rozhovořil se, „žáda v hajzlu a chodím od operace k operaci.“

„Kolikátá to byla?“

„Tahle byla, mladej, desátá jubilejní,“ usmál se pod hustý knír.

„Tak to tu jste jako doma, vidíte?“

„Tady jsou fachmani! Já už si to tak neberu.“

Obdivoval jsem jeho odvalu i to, jak nevěnoval vůbec pozornost šlahounu v zádech, do kterého se co chvíli zamotal nebo si ho někde s tou červenou baňkou přiskřípnul. Pokaždé jen otráveně zamumlal: „Zasraná bandaska.“

Svérázný chlapík proháněl televizi do nočních hodin. Snažil jsem se budít dojem tolerantního spolupacienta, ale už mi docházela trpělivost: „Jak dlouho se budete ještě koukat?“

S výrazem neviňátka vyřkl můj ortel: „Já trpím od mala nespavostí. Spím jenom tři hodiny, tak si musím něčím ukrátit čas. No, jinak bych se unudil k smrti.“

Polilo mě horko. To mi zítra na tu operaci nebudou muset dávat anestézii. Usnu sám, jak budu z toho televizního maratону vyždímanej.

Blahá nevědomost

Psalo se úterý 14. ledna 2014. Můj významný den. Od včerejšího večera jsem nesměl nic jíst ani pít. Jen čekat. Netušil jsem, kdy si pro mě přijdou. Zdálo se to nekonečné. Do mysli se loudily nejrůznější představy a obavy. Uvidím nad sebou sklánějící se tým chirurgů s pozvednutými dlaněmi v gumových rukavicích? Co anestézie, bude na mě účinkovat tak, abych nic necítil? Třeba zdravotní pojišťovna nehradí kvalitní uspávaclo. Jé, já blbec si nepřiplatil! Strach mě přemohl natolik, abych zavolal Monice a začal se jí vyptávat na její operaci kolene. Líčila mi příjemně, oblouzněné procitnutí z narkózy na pokoji. Uklidnila mě. O ničem nebudu vědět; bude to fajn.

Celé dopoledne se nic nedělo — nechtěli mě. Jedinou mojí zábavou bylo sledování kapiček z infuze. Kap, kap, kap... Až odpoledne před druhou hodinou jsem se konečně dočkal. „A jedeme!“ vesele zahlaholil zřízenec. Stropní tabulky se nade mnou hypnoticky rozeběhly. Zaparkovali jsme až v takové studené, divné místnosti. Připomínalo mi to prázdný sklad stavebnin. Protáhli mě velikými plechovými vraty na pásovém dopravníku, ze kterého jsem se skulil na lehátko. Už jsem byl jejich. Poslední, co si dokážu vybavit, byly ořasené pomněnkové oči paní anestezioložky, která nade mnou držela kyslíkovou masku. A doufám, že i ochrannou ruku.

„Raz, dva, tři,“ slyším z polospánku, „hop!“ a probouzím se po dopadu na matraci postele.

Okamžitě řvu neskutečnou bolestí jako lev. Ruce se kroutí. Dech se zrychluje. Něčí ruce se mě snaží pochytat a přidržet.

„Musíte dýchat pomaleji, jinak hrozí zástava!“

Nejde to. Naléhavých hlasů je několik, ale všechno je rozmazané. Neorientuji se.

„Dáváme vám morfin, už to bude dobré, vydržte!“

Někdo mi setřel vazelínu z očí. Zaostruji na postavy okolo sebe a začínám vnímat. Jedna z postav začala s kontrolou: „Můžete hýbat nohama?“

Ihned jsem si vzpomněl na filmová dramata, kde po této otázce obvykle následovalo zjištění ochrnutiny nebo chybějícího údu. Zahýbal jsem špičkami a současně si uvědomil, že bolest levé nohy je fuč. Bohužel slabost v chodidle zůstala. Vrátil jsem pohled zpátky k mluvné postavě, ze které se vyklubal operátér.

„Dopadlo to v pořádku,“ pokračoval, „máte to odoperované,“ a přidal zážitek ze sálu: „Ta vaše plotýnka na mě vykoukla velká jako můj palec, až jsem se lek’!“

Poté mě všichni opustili. Ponechali mě v potemnělé místnosti připojeného na nejrůznější přístroje. Jeden z nich mi každou chvíli automaticky měřil tlak způsobem, že mi nečekaně začal škrtit pravou ruku. Had jeden. Sjel jsem pohledem níž. Vlevo mi visel čůrací pytlík a dvě bandasky na krev, které jsem již znal od vzpírajícího zedníka. Nad mojí hlavou se sbíhaly drátky do malých televizek. Jejich vysílání však nebylo v pozorovatelném úhlu. Jediné, na co se dalo koukat, byl strakatý závěs po pravé straně. Byl jsem tu jako Robinson na opuštěném ostrově. Počkat! Třeba mám za květovanou plentou svého Pátka.

„Haló! Je tu někdo?“ zahlesal jsem na obrázky ibišku.

„Tady Jáňa,“ ozvalo se sípavým hlasem, „já nemohu moc mluvit, dělali mi krční páteř.“

„Já jsem Martin a mám bedra. To jsem rád, že tu nejsem sám.“

„Alespoň si můžeme povídat. Já jsem jinak hrozně ukecaná, ale teď mi to tolik nejde. Podřízli mi krk,“ snažila se Jáňa odpovídat zastřeným hlasem.

Nabídl jsem jí, aby mi tykala, což ona opětovala. Souznění dvou duší, sdílejících podobný osud, rušil jen nemocniční závěs. Opatrně jsem pokračoval: „Můžu na tebe ještě chvíli mluvit? Mě to trochu uklidní... Ani mi nemusíš odpovídat, jestli tě to bolí.“

Breptal jsem, co mi na mysl přišlo. Jak jsem chodil rád s manželkou na procházky do lesa, do kavárny na karty, do zoo ke zvířátkům až do klece, jak výtvarníčím a tak podobně. Nabonzoval jsem na sebe všechno. Ostatně Jáňa nezůstala moc pozadu. Líčila svou lásku ke koním a zážitky z učitelování. Nakonec vyjádřila obavu, aby se mi líbila, až ji uvidím. Prý není nejmladší. Jako by na tom záleželo! Její příjemný hlas, který jsa trochu zastřen, neposkytoval spolehlivé vodítko k určení věku, ale naopak dával prostor fantazii, která byla nadobro zničena setkáním s realitou. Jáňa byla sice o dost starší nežli já, ale vypadala velice dobře. Nebyla při těle, vlasy delší blond a hlavně usměvavý obličej.

Jáňu odvezli z JIPu druhý den dopoledne. Nikdo další ji už nevystřídal. Naplněn pocitem nově vzniklého přátelství a optimismu jsem začal věřit, že největší fyzickou bolest, jakou jsem zažil po probuzení z narkózy, nic už jen tak netrurfne. Netušil jsem však, že zřízenec už kráčí chodbou, aby si mě odvezl na rentgen. A tam se opakovala ta čtyři ošklivá slova: „Raz, dva, tři, hop!“

Následovaná neovládnutým: „Uáááá!“

To jsem se dostal teprve pod rentgen, ještě mě čekala cesta zpátky na postel. Až někde půjdu okolo stavby, kde zrovna budou skládat materiál známým raz-dva-tři-hop, ukroupnu si z toho do textilu.

Prd'och Kuta

Jak se má moje ustaraná Monika? Těsně před operací jsem jí poslal SMS: „uz me vezou na sal“. Což ona opět probřečela. Když jsem ji viděl naposledy, měla kruhy pod očima z nevyspání a viditelně zhubla. Vzpomínám, jak jsme spolu chodili do lesa na houby. Hopkali jsme spokojeně mezi mechy a kapradím, inhalující čerstvý vzduch. Tu a tam i laňka přeskočila houštinku. Balzám na nervy zničené z paneláku. Při vzpomínce na hlomoznou sousedku nad hlavou a brzce ranní štěkot psů pod okny a... dostávám tik do oka. Pokaždé, když se snažím myslet na něco hezkého, tak se to nakonec zvrtné v horor.

Ve středu večer mě konečně odstavili na normální pokoj k ostatním zoufalcům po zákroku. V zádech mám pocit, jako by mi tam přitloukli kus fošny. Skoro se bojím pohnout, abych si nezadřel třísku. Navíc mám pod sebou všelijaké hadičky. Nedá mi to a nahmatávám si cévku u přirození. Chudák, takovou tlustou trubku do něj zapíchli. Okolo cítím hmatem mokro. Očuchávám si prsty... Nějaký gel. Počůraný ani potentovaný nejsem, uf.

Všichni ležíme v řadě vedle sebe. Já hned z kraje u zdi, vedle mě pan Kuta a u okna bere místo Jindra, který jako jediný z nás nemá rozřezaná bedra, ale krk. Vysoký plastický límec ozvláštňuje jeho krk asi jako chvaletický komín páru. Může se sice na rozdíl od nás pohybovat, ale v noci se dusí a nemůže spát. Doma nocuje na dvou polštářích jako na rozhledně a tady ho nutí ležet na rovině se zafixovanou hlavou v límci, ve kterém je strašný hic. Skýtá sice pár nevelkých otvorů, ale musela by se do nich našroubovat hadice od zapnutého vysavače, aby došlo k odvětrání.

Pan Kuta je starší muž drobnějšího vzhledu. Velice ho baví sledování televize, což dává najevo mumláním nebo smíchem, a to i v případě, že současně poslouchá rádio z telefonu do sluchátek. Telefon si přivázal nad sebe na hrazdu, kde se mu

pohupoval v rytmu jeho prdů. Má totiž problém se zažíváním a na společenskou etiku nehledí. Lepší jeden prd než deset doktorů, říká se, a pan Kuta se pořekadla držel svědomitě v pravidelných desetiminutových intervalech. Nejenom četnost, ale i provedení bylo pozoruhodné. Jednalo se totiž o velice táhlé a obzvláště hlasité zvuky modulované umně svěračem. Když byla produkce spojena s větším úsilím, přidal i slastné zamručení. Pardony vynechával.

Nechápal jsem, kde se v něm bere tolik průvanu. Smradlavý vítr vanul povětšinou směrem ke mně, protože pan Kuta lehával na boku, aby si ulevil od bolesti zad. Špatně zakryt anděličkem a dekou, vystavoval na odív zdroj svých nemelodických tónů.

Večer sestra rozdala léky. Nevím, zda pan Kuta obdržel i něco na plynatost, ale dvakrát vynechal svoji odzvušňovací periodu. Já dostal antibiotika do žíly a prášček s nápisem NEUROL na lepší usínání. Tu noc se mi pletl sen s realitou dohromady.

Zdálo se mi, jak Vlasta přišla odpojit moji prázdnou kapačku, čemuž jsem se nijak nedivil, protože sanitární pracovníci kdysi dělala. Její bělostný plášť na mě zářil už z chodby, když přicházela.

„Holka, jak to děláš? Pracovala jsi přece úplně jinde, ne?“

„Ale já dělám stále na jednom a tom samém místě, Marti.“

Ladným krokem se přesunula k čelu postele a povídá: „Teď, když jsi odpojenej, tak se můžeme trochu projet. Ukážu ti báječnou vyhlídku na Prahu.“

Postel svištěla dlouhou chodbou, jako by se podlaha prudce svažovala dolů. Zachvátil mě euforický pocit nulové gravitace. Mával jsem rukama a cítil v dlaních studený vítr. Zima, div nechumelí. Najednou se setmělo, vzduch přestal proudit. Ozvalo se cinknutí výtahu. Postel vjela do malého prostoru zdviže, která nezdvihala, ale spouštěla dolů. Chlad vystřídal nával horka. Špatně se mi v tak malém prostoru dýchalo. Zářivkové osvětlení blikalo, až chvílemi přestávalo úplně svítit. Pot mi stékal pod záda. Rukou zkouším zoufale bouchat na plechovou stěnu kabiny.

Ozval se třeskot skleničky padající z nočního stolku, o který jsem se praštil. Prohlížím si zhmožděné ruce a z konce hadičky jedné kanyly (po operaci jsem měl dvě) vidím vytékat krev. Potřísnila povlečení a vytvořila mi pod zády malé jezírko, které se přes gumový povlak nemohlo vsáknout. Taková škoda! Když ji ze mě cucaj, tak nic a teď se tu bez užítku vyplývá. Zvoním na sestru, ale přichází bratr. Nevyvádí ho to z rovnováhy, jen konstatuje: „Špatnej špunt. To víte, je z Číny. Ještě že jste si toho všiml včas, jinak by mohlo dojít k vykrvácení. Tu postel převlíkнем.“

„Jak ji převlíkнем, když se nezvednu?“

„Zkuste se překulit na bok, ke kraji postele.“

Takový trik, aby se mohla postel nejprve z jedné strany povléknout a pak po překulení pacienta na povlečenou půlku, dokončit na druhé straně. Převracel jsem tělo na proleželé matraci asi pět minut, než se s vypětím sil zdařilo dosáhnout přímého výhledu na zadek pana Kutu, který mě uvítal dvojitým pšoukem.

Když se zdravotní brácha více nahnul, mohl jsem si přečíst na jmenovce: „Jiří Bouchal“. Tak tenhle Jirka byl pěkný pořizek. Moc se s tím nemazal, a když mi stříkačkou posílal do kanyly antibiotika, přitlačil na píst, až se mi panenky protočily. Přitom upozorňoval osazenstvo, že jestli budou na sestřičky zlí, tak si to s nimi osobně vyřídí. Jak, to neřekl. Možná trochu heparinu místo antibiotik.

Na druhý den ve čtvrtek ráno jsem byl propocený a značně malátný. I žaludek se rozhodl stávkovat, byl jako z kamene, takže jsem si snídani ani neužil. Škoda, protože tu vařili o hodně lépe nežli na neurologii. Konzumaci trošku komplikoval chybějící příbor suplovaný lžící. Na vojně jsme jí říkali bagr a moc dobře se s ní maso nekrájelo.

Dopolední poslech Kutova meteorismu a televize přerušila rehabilitační pracovnice, která nás začala nekompromisně stavět na nohy. Pan Kuta, motivován vidinou šlukovaného cigára, sebral poslední sílu a vysápal se do berlí. Jen se sestra začala věnovat

mně, vzal roha ven ukojit nikotinovou touhu. Tato jeho závislost ho stála nejedno pokárání, a dokonce i pokutu za svévolné opuštění areálu.

Všichni se procházeli po chodbách jako na kolonádě, jenom já vzdoroval. Jen se mi povedlo napřimit vedle pelesti, už jsem obracel oči v sloup. Nešlo to. Hlava se točila jako na kolotoči, nohy jako z tvarohu. Sestra nakonec můj výcvik odložila na zítra.

Polední oběd přinesla sestra v plechovém pouzdru, ze kterého se jako matrjoškou vyloupnul talíř plný vonícího jídla. Nasměroval jsem výsuvnou desku stolku nad sebe k bradě a snažil se nezaflákat si čerstvě povlečenou deku a čistého andělíčka. Pan Kuta již absolvoval krmení vestoje. Abyste rozuměli, po operaci beder se nesmí sedět. Z tohoto důvodu se z postele leze speciální technikou, kterou tu před chvílí vyučovala paní rehabilitační. Slangově se jí říká holubička (technice i sestřičce). Nejprve si pacient připraví na postel bandasky, se kterými ho pevně pojí hadičky, poté se opatrně přetočí na břicho tak, aby se nezamotal do drénů od těch bandasek. Jednu nohu vysune a položí chodidlem na zem, čímž vznikne iluze oné holubičky. Poloha nabízí vzhledem k frivolnímu oděvu andělíčka, který je vzadu sotva sepnut šňůrkou, pohled na obnažené pozadí majitele i s výbavou. Zatímco obličejem ryje v prostěradle, snaží se dostat druhou nohu dolů a vyručkovat do stoje. Následuje odříhnutí plynů, které nemělo vleže kam unikat.

Odpolední siestu zpestřila nečekaná návštěva Jáni. Objevila se s apartním límcem z plastiku u mojí postele.

„Ahoj Marti! Tak jsem tě našla! Jak se ti vede? Co záda?“

Trochu zaskočen byv vyveden z míry touto hovornou dámou, ale ano, podle hlasu to byla ona — žena zpoza závěsu, když jsem dlel na JIPu.

„To jsem já, Jáňa! Já jsem ti říkala, že se ti nebudu líbit, až mě uvidíš.“

„Ahoj, vypadáš úžasně, neboj! Já tu ležím jako pecka a ty tu hopsáš jako laňka.“

Kompliment ji rozpovídal. Rozhovor přerušoval nemístným troubením jen pan Kuta, který se nestyděl ani před dámskou návštěvou. Jána se zmohla jen na tázavý pohled: Co to jako je za člověka? Taktně ale nic neřekla nahlas. Ještě chvílku jsme si povídali a pak jsem jí dal na rozloučenou svou vizitku, aby mi napsala, až bude mít doma chvílku.

Večerku odtroubil pan Kuta, což byl signál k jeho televizní seanci, kterou sdílel jen on sám, protože Jindra mohl koukat vleže maximálně na strop a já se snažil zašroubovat špunty do uší a zakrýt oči ručníkem. I tak ke mně pronikaly zvuky Kutova smíchu. Když jsem poodkryl ručník z očí, abych se podíval, čemu se tak hlasitě směje, zjistil jsem, že v televizi dávají dokument o rozmnožování olihní, který působil na pana Kutu velice komicky. Jeho slaboduchost mě trochu zarazila, a to jsem netušil, že v dalších dnech nedobrovolně zhlédnu všechny reprízy olihní následované pořadem o tučnácích, rovněž včetně repríz.

Páteční ráno mě potěšilo vyndanou cévkou. O šlahoun méně, jupí! I rehabilitační měla úspěch — došel jsem až k záchodu. Ten ve mně vzbudil myšlenku ho ihned vyzkoušet. Kabinka však ukryvala past na neznalé pacienty, která spočívala ve dvou naprosto identických vypínačích. Jeden zapínal světlo a druhý dělal na sesterně paniku, že jim někdo kolabuje na WC. Jistě uhodnete, které z těch dvou tlačítek bylo po ruce po otevření dveří. Ano, rozsvítil jsem si poplašným zvonkem. Sestra byla na místě v cuku letu. Začal jsem chybně větu: „Chci rozsvítit na záchodě...“

„A já vám mám jako rozsvěcet, jóóó! Koukejte šupat do postele a tyhle vtípky si pro příště nechte!“ obula se do mě sestřička, tak jsem šel raději zpátky do postýlky na bažanta.

Odpoledne bylo ve znamení hygieny. Do pokoje vrazily ty dvě šílené holky, co mi na uvítanou oholily knírek. Po vlastním čuchu jsem dost zapáchal, natož po cizím. Tak jsem to riskl. Nakonec, už nebylo co holit. Moment! Ale to by si nedovolily... Dívka se mě ochotně ujala a profesionálním přístupem mi podržela hadičky ve

sprše. Co bylo třeba, to podala, podepřela chatrného mladíka, osušila ho, oblékla. A ta úleva! Ze sprchy jsem se vracel do čistě ustlané postele.

Zatímco já a Jindra jsme pečovali o svou hygienu, pan Kuta se konzervoval tabákovým dýmem někde venku. Pohledem z okna bylo vidět, že zima, ač letos mírná, nedala ještě své sbohem. Začal jsem trochu obdivovat pana Kutu, jaký je to zocelený vesničan, protože já bych na tom větru určitě nastydl.

Odpoledne bylo vyhrazeno také pro návštěvy. Ustaraná Monika u mě byla skoro každý den, ale už bylo na ní vidět velké vyčerpání, proto jsem jí navrhnul, ať si nějaký ten den odpočine. Ani volno od komplikovaného dojíždění do nemocnice jí nedodalo potřebnou úlevu. Doma chodila od ničeho k ničemu, plakala a hlodal v ní pocit, že už ji nechci, neboť jsem jí odepřel být se mnou. Ženská duše pro mě zůstane složitě zauzlovaným klubíčkem emocí.

První stolice — první radost

Ach, už abych měl ty odporné drény venku, to by byla úleva. Honilo se mi každou chvíli hlavou. V sobotu ráno jsem se konečně dočkal. Před vyndáním prvního drénu sestřička decentně upozornila, že to bude bolet. Když vás sestra nebo doktor upozorní, že „to“ bude bolet, pak se spolehněte, že „to“ bolet bude. Naopak když se dozvíte, že „to“ nebolí, pak vás „to“ s velkou pravděpodobností bude bolet také. K tomu jsem došel už jako malý kluk, kterému říkali: Dneska mají zubaři vrtačky bezbolestné, neboj. Proboha! A jak asi vypadaly ty bolestné?!

Zaujal jsem polohu na boku a sestra si za mnou rozložila propriety. První drén — šlo to. Druhý drén byl jako rybaření. Sestra za zády zabrala navijákem a tahala mi úlovek na šlahounu až z paty. Hekal jsem jako děčko. Achich jo!

Jindra se pomalu balil domů. Jeho pobyt byl u konce a svým civilním oblečením mi připomínal, že já tu musím ještě trčet. Abych si nemyslel, že tu budu sám, připomněl se mi pan Kuta svým charakteristickým zvukem. V tom okamžiku, snad v euforii blížící se svobody, vyjel Jindra po panu Kutovi: „Že se nestydíte! Celý den a celou noc tady dlobete ze sebe prdy do vzduchu a ani trochu vám to nepřijde blbý! To se nemůžete dojit vykadit na záchod jako normální člověk?“

„Já mám zažívací problémy,“ ohradil se smraďoch, ale přesto se odebral na WC a zbytek dne dělal ukřivděného.

Mně bylo WC už čtvrtý den odepřeno. Prostě se mi nechtělo a také jsem se bál, jak potřebu vykonám, když je sed nežádoucí figurou. Jak na to? Během odpolední teoretické přípravy nastal v těle kýžený pocit neklamně předznamenávající dlouho očekávanou událost. Ručkuje po madlech kabinky jsem vytvořil pozici sjezdového lyžaře na startu. Povedlo se! Radostí bych křepčil, kdyby to šlo; prozatím postačil rozjařený úsměv.

Načasování bylo perfektní, neboť dřívější vykonání by riskovalo utopení bandasek v sifonu a pozdější zase čípky.

Jindra byl už v trapu, stejně tak jako předešlý obyvatel jeho postele Marek Kočí. Marek byl televizní osvětlovač a u nás na pokoji se zdržel jen okamžik čekaje na operaci. I na tu chvílku bylo zajímavé poslouchat, jak se točí televizní seriály.

Marka jsem odhadoval zhruba na svůj věk. Mátly mě jen jeho dehtem zapadané vrásky na obličejí. Měl zničená bedra a po operaci ho ubytovali na vedlejším pokoji, takže se co chvílku objevil s bandaskami v kapsách županu a ponoukal starého pana Kutu ke zvýšené konzumaci tabákového kouře vně budovy. Cigaretky je spřátelily natolik, že Marek panu Kutovi důvěrně tykal.

Škatulata se počala hýbat. Jindru nahradil chlapík po autonehodě. Jmenoval se Pavel Smolík, a aniž by za havárku mohl, stalo se mu osudné, že se nepřipoutal k sedačce. Jak zákeřný dokáže být airbag! To bílé nafukovací nic. Druhý krční obratel zvaný též „katovský“ nevydržel prudký náraz oklouzkovaného balonku. Pavel strachy vyhlížel své sudičky, které na sebe nenechaly dlouho čekat. Přišly dokonce v nejlepším možném složení, kterému vévodil ultimativní mluvou sám pan primář. Odborný rozhovor byl zanedlouho následován odvozem Pavla tam, odkud se člověk vrací s drény.

Záskokem za Pavla, aby místo u okna nezelo prázdnotou, byl fousatý Honza Sixta vzhledem à la John Lennon. Vyklubal se z něho zkušený harcovník po operačních sálech. Vyprávěl, kde co má na sobě vyspraveno, jak mu vynechává nečekaně noha a kudy mu vedou doma kolejnice (tak říkal madlům). Za barákem v ohradě choval stádečko ovcí, které masem zásobovalo restauraci drženou společně s jeho bratrem, jenž na sebe nenechal dlouho čekat. Oba si jsou velice podobní.

Z tohoto setkání jsem si odnesl pouze dvě informace: Nejlepší jehněčí je rádně zamřelé a muflona od něj pozná jen opravdový

gurmán. Zato pan Kuta, od narození vesničan, vyzvídá o ovcích se zájmem téměř zoofilním.

Lennon si vytvořil pověst suverénního maroda a toto mínění, ač značně pobledlý, jal se stvrdit předčasným povstáním z lože za účelem návštěvy toalety. Dokejšval se na berlích mezi futra dveří, do kterých se zapřel ramenem, a dál se ani nehnul. Bylo mi jasné, že mu není ještě úplně fajn, proto na něj volám: „Je vám dobře? Potřebujete pomoc?“

Chvilí ticha by se dala krájet. Následovalo něco, co by se ve filmu promítalo zpomaleně. Tělo vyztužené berlemi se poroučelo k zemi v pozoru jako podřiznutý strom v lese. Hlava odskočila od země za třeskotu rozbíjených brejliček. Srdce se mi rozbuřilo, že jsem sotva nahmatat zvonek. Atmosféra gradovala jekotem z televize, kde právě podřezávali mladou dívku ve filmu pro pamětníky.

Honza Lennon Sixta nebyl člověk, byl to přírodní úkaz. Jen ho sestry zvedly, začal se usmívat a vysvětlovat jim, že se nemají čeho obávat, protože on padá často a nikdy se mu nic nestalo, co by stálo za řeč. Vyplašené sestry byly opačného názoru, když viděly jak se mu několik střípků z dioptrie zaseklo kousek od oka a na čele pozvolna stékal tenký čurek krve. Za následné vyšetření oka a hlavy si Lennon mohl udělat další zářez na berli.

V rámci přestavby horních pater budovy mi dělníci neustále škádlili nervy hlasitým rachotem sbíječek. Adekvátně k hluku zesiloval pan Kuta televizní vysílání AZ kvízu, což stupňovalo mé šílenství, které dokresloval nepřítomným úsměvem Lennon. Mohl jsem se bláznivě culit jako on nebo brečet do polštáře. V duchu jsem si přál vysvobození, které přišlo až další den v neděli.

Některé sestry jsou temperamentní, jiné zase naopak tiché nebo líné, pracovité, ale vždy se na oddělení našla jedna s patentem na rozdávání rozumů. Takle nosila jmenovku Karolína Mráčková a nikdo se jí neodvažoval vzdorovat. Dokonce ostatní sestřičky přitakaly: „Poslouchejte cenné rady sestry Mráčkové.“

Ano, ano, její rady byly jako bonmoty. Takže rada číslo jedna: „Lehávejte na boku, nebo se nám zapaříte.“

S mojí teplotou jsem se potil jako zelenina ve skleníku. Matrace navlečená v gumovém prezervativu (jako v každém špitále), aby ji pacienti nepročůrali, nebyla moc příjemným poleženičkem, ale šla trochu vylepšit osuškou. Na bok se mi moc nechtělo, protože z jedné strany mi brali štěp a z druhé strany byl výhled na pana Kutu, takže jsem jako dělal, že jsem na boku před chvilkou byl.

Klasickou večerní radou sestřičky Mráčkové bylo: „Rozlamujte si ty prášky na bolest, aby vám vydržely.“

To mohlo znamenat, buď, že zdravotní pojišťovna jich víc nezaplátí, anebo že na bolest zabírá i udrolený kousek z tabletky. Lámu si hlavu, jak si budu odsypávat prášek z titěrné kapsle.

Před odjezdem do civilu dostal každý na rozloučenou poslední radu: „V sanitě si lehněte na bok, jinak vám ty záda rozhodí.“

Mohu potvrdit, že i hlavu. Drncání by tak nevadilo jako styl jízdy brzda-plyn, obzvláště když máte za hlavou kovový rám křesla, o který se myslitelnou při prudším zabrzdění zastavíte. Pacient by v některých sanitkách měl řasovat helmu. To nemluvím o zdoluhavé cestě, než se rozvezou všichni pacienti na palubě, takže moje rada je se před převozem dehydrovat nebo vycévkovat nebo si tajně přibalit bažanta, jelikož čůrací pauzy během jízdy žádné nejsou.

Na takovou náročnou cestu jsem se právě chystal. Nedělní vizita mi dala zelenou, zatímco pan Kuta dostal rozsudek revize. Na jeho zádech se rozlévaly veliké fialové fleky, jako kdybych ho do nich na rozloučenou nakopal. Takový saďour ale já nejsem... ne, nejsem.

Saniták si mě už odvážel po dlouhé chodbě pryč, když jsem ještě stačil zahlédnout, jak si u sesterny snaží pan Kuta vylepšit renomé lacinou bonboniérou za ty jeho pokutované kouřové odchody z oddělení. A za to, jak nám na pokoji usilovně „ionizoval“ ovzduší dnem i nocí, nebude nic?

Už jsem tady z výletu

Do poslední chvíle jsem si myslel, že vyjedu ležmo ze sanitky před svým sladkým domovem, kde na mě nedočkavě bude čekat má milá roztomilá. Zklamaný jsem se ale dostal zpět na nechvalně známou neurologii. Ta si s člověkem hraje jako magnet s magnetem. Nejdříve vás odstrkuje, ale jak se otočíte, tak vás stáhne a nepustí.

Snažil jsem se personálu na příjmu namluvit, že se jistě jedná o administrativní chybu, argumentuje vehementně skutečností, že všichni pacienti, co se mnou byli, jeli domů, a ne do další nemocnice. Nebylo však kompetentní osoby, z důvodu nedělní absence ošetřujícího lékaře, která by mohla do mého osudu zasáhnout, a tak mi nezbývalo než posečkat do pondělí.

Monika se zatím mohla samou nedočkavostí utrápit. Každou chvíli vyhlížela z okna sanitku a mezitím doladřovala doma všechno na můj slavnostní příchod. Postel zvýšená dvojitou matrací, dobré pochutiny v ledničce na spravení chuti a úbytku váhy... Tak málo chybělo a mohli jsme si padnout do objetí. Jak frustrující!

Čekání vytvořilo prostor k rekapitulaci pobytu v Praze, ze kterého se stal srovnávací metr. Najednou jsem vnímal všechny ty rozdíly: chybějící jmenovky, neinformovanost pacientů o podávaných lécích, horší kvalita jídel a hlavně neprofesionální přístup k pacientům — takový lenivý. Jako tuhle, když jsem se procházel chodbou, rozdávala sestřička na pokojích injekce. Než jsem se stačil vrátit na lože, dostal jsem jedno pigáro vestoje nad pupek za pochodu s pokáráním, abych uvolnil břicho. Jak já mám uvolnit břicho? Vyvalím ho a ze zad mi vypadnou šrouby.

Sestřičky z neurologie by mohly mít klidně svou vlastní kapitolu, ale vraťme se zpátky k pacientům. S kýmpak budu asi sdílet vzdušný prostor tentokrát? Retrožupánky na věšáku vedle

dveří patřily dvěma zanedbaným seniorům. Vedle mě ležel pan Tříška a naproti hned vedle toalety se ukrýval pan Zemanec, který se do postele nezouval a naopak po pokoji chodíval bos. Na delší trasu se sice obul, ale měl jenom jeden pantofel, protože ten druhý byl zakopnutý pod postelí s rozbitou přezkou. Nastávala i situace, kdy ležel zutý, a to během vizity, kdy mu vždy paní primářka dvěma prsty s odporem pantofel zula, aby mohla vyšetřit reflexy nohy. Že je měl umazané, nemusím líčit.

Pan Tříška byl fixován na svoje otlučené náramkové hodinky, které musel mít na ruce, i kdyby je měl navléknout přes kanylu. Dojem z obstarožních hodinek kazila jen špína za nehty. Budiž mu přičteno k dobru, že do postele chodil bez bačkor. Moc toho sám nenamluvil, ale stal se bohužel vděčným posluchačem ukecaného Zemance, který si během žvanění neváhal bez pozvání sednout do jeho postele. Hlídal jsem bedlivě, aby si neudělal pohodlí a nehodil si nohy na vedlejší (tedy moji) postel, kterou bych musel nechat mimo deratizaci i vysvětit.

Oblíbené agronomické téma rozhovorů znělo v podání pánů Zemance a Tříšky asi takto:

„Lidi už vodešli z toho zemědělství,“ začal pan Tříška a Zemanec se pregnantně přidal: „Zemědělství je postavený jako za komunistů. Velký celky. Ani nemůžou pěstovat brambory, poněvadž jim to nic nepřinese. Oni jsou zvyklí hrabat. Zasejou řepku. Všude žluto. Je to bída, hoši! Za války, čoveče, seli dávkama. Každý měl dávku — to byl rozpis, co každé měl vovedzdat. A ten chlap, když to sázel, viděl, že pšenice má být tolik, aby to vovedzdal a aby jí neměl míň. A stalo se nám, že jsme zaselí pšenici a do té pšenice se nám dal vovsír.“

„Ale to je hajzl, čoveče!“

„Ale co teď? Že to jako můžeme sekat kravám ke krmení. Krávy to žraly, ale jen chvílku.“

„Je to hajzl!“

„Dneska ty zemědělci si nemohou poroučet, protože Unie jim řekne: ‚tolik a tolik‘. Rozumíš?“

Čím více jsem poslouchal Zemancova moudra, tím více jsem toužil po absolutním tichu. Postačil by mi jen pohled z okna na opadanou břízu. Jak je ten strom estetický! Snažím se neodvrátit pohled na pana Zemance.

V pondělí jsem při vizitě vybalil na paní primářku svoji teorii o administrativní chybě, leč bez efektu. Trvala na tom, že si mě tu bude pozorovat a pak pojedou do lázní. Žádný domů, to by tak hrálo.

Přemýšlím, co se mnou v lázních budou dělat, když nemohu sedět a pořádně se hýbat. Ledaže by mi celý den lochtali jizvu na zádech a podávali ze země, co mi upadlo. Nesmysl!

Rozpaky rozfoukla paní primářka oznámením, že v lázních prozatím pacienty neberou. Hurá! Těš se, sladký domove! Těš se, moje milovaná!

Kdo ví, co mu je

Převoz byl objednáán, a tak jsem si musel začít pomalu sbírat věci ze stolku. Copak svrchu, ale ze spodních přihrádek to byla dovednostní soutěž. Ohnout jsem se po operaci nemohl, ale toho si asi sestřičky nevšimly, proto mi ochotně pomohl sbalit věci před odjezdem domů pan Tříška, když viděl, jak se snažím používat berle stylem japonských jídelních hůlek.

Oblečený na posteli jsem si vychutnával poslední nemocniční okamžiky. Jedna věc mi tu ale neštymovala. Cítil jsem na sobě zimnici, neklamně značící přítomnost horečky, ale každodenní měření plastikovou pistolkou nic neukázalo. Kdybych si začal stěžovat na skryté teploty, tak by se odsun domů nemusel konat. A já se tak těším, až zmizím z tohoto infuzního paláce.

Příjezd do místa bydliště vzbudil ihned rozruch mezi místní rozvědkou. Snažíc se získat vstupní informace o mém stavu, jala se paní Slepíčková iniciativně otevřít vchodové dveře, abych jako pohodlně vešel. Jen jsem se přiblížil na dostřel, spustila palbu: „Dobrý den! Copak se vám stalo? Takovej mladej a už o berlích. To jste někde upadl?“

Nabídku alternativy pádu jsem zavrhl slovy: „To ne, já to mám degenerativní,“ a raději jsem kvapem zapadl do výtahu, abych nemusel vysvětlovat, proč a nač a jak a kdy. Nepodceňuji fantazii lidí v baráku, kteří mě asi budou drbat stylem: „Už víte, co je tomu ze čtvrtýho patra?“

„Prej je zdegenerovanej.“

„Neříkejte, myslíte jako Schwarzenberg?“

„Sám to říkal.“

Všichni důchodci ale nejsou takto poťouchlí. Kupříkladu pan Vomáčka, když mě vidí, tak už z dálky ukazuje, jak mi drží palce.

Vystoupil jsem z výtahu a s cvakotem berlí o podlahu stanul na svém podlaží. První kroky přes práh bytu po dlouhé době

doprovázely slzy dojetí. Monika se samou radostí mohla rozplynout. Poletovala okolo mě jako motýlek. Hned mě svlékla, umyla, oblékla, nakrmila a opusinkovala. Hotová idylka jednoho šťastného konce. Bohužel netrvala dlouho.

Druhý den jsem dostal zimnici, že mi okna omrzla zevnitř. Přidala se i nesnesitelná bolest hrudní páteře a vysoké teploty orosily nejenom mě, ale strachy i Moniku a přivolané rodiče. Co s ním budeme dělat? Abychom mu snad zavolali záchranku.

Po neúspěšných pokusech s obkladem na čelo došlo na rychlou záchrannou motorizovanou pomoc, která už po telefonu vyhodnotila situaci jako vážnou, a přijela v cukru letu. Tak jsem se nakonec svezl i v regulérní záchrance. Bez ničeho, protože záchranka osobní věci zásadně nevozí, mě ze sanitky vyložili na příjmu neurologického oddělení.

„Kamkoliv, jen ne sem!“ vysípнул jsem ze sebe a hodil zoufalý pohled na svoje záchranáře.

Obloustlý mužík v červených montérkách mi soucitně položil ruku na rameno a jen špitnul: „My s nima máme taky špatné zkušenosti, tak se držte.“

Noc byla pokročilá a personál krajně nevrlý.

„Proč nám sem vezete člověka s teplotou?“ obořila se doktorka na posádku sanitky.

Červení mužáci zřejmě již někdy okusili neurologického příkoří, a proto se zkušeně vymluvili a rychle hledali, kde nechal tesař díru.

„Pán Čáslava, s teplotkou sa chodí k obvodnému,“ obrátila svou pozornost nepříjemná doktorka na mě.

„Podívejte, já jsem svoje lehátko neřídil. Jestli se vám to nelíbí, tak mě odvezte, kam patřím, nebo mě vraťte domů,“ nasupeně jsem se bránil proti převaze.

Ještě chvíli se ve mně snažila doktorka se slovenským přízvukem vzbudit pocit viny za zneužití záchranné služby a pak

teprve dala signál přihlížejícím sestřám ke změření pacientovy teploty pomocí známé plastické pistolky. Pic!

„Vždyť vy máte jenom 37,1! Vyhrňte si tričko.“

Pic! Druhý zásah šel do břicha se stejným výsledkem. Přece tu nebudu za totálního simulanta!

„Paní doktorko, než mě sem přivezli, měl jsem 38,6 a bolesti páteře, opravdu.“

Na ten nedůvěřivý pohled paní doktorky Haluškové jen tak nezapomenu.

Sestra s pistolkou se otočila a odněkud z tajného místa vylovila Unii zakázaný, klasický rtuťový teploměr, kterým mi moji proklamovanou teplotu konečně naměřila. Pro mě to bylo šokující zjištění, že v našem zdravotnictví nejsme schopni přijatelně měřit pacientům teplotu. Celou dobu hospitalizace na mě zbytečně mířili bezcenným krámem, který do všech nemocnic objednala buď chorá, nebo strašně mazaná hlava.

Vyklopen jsem byl na pokoji, kde už vegetovali dva naprosto rozdílní pacienti. Jeden se zdál být klasickým případem staršího ročníku, kterého sem šoupli na infuze. Ve skutečnosti ho čekala operace oka, na které periferně neviděl. Jinak se cítil fajn.

Ten druhý, pan Holý, byl vlastně opuštěný chudák po cévní mozkové příhodě. Neměl nikoho, kdo by za ním přišel a přinesl mu osobní věci. Neměl žádné pantofle, věci na hygienu a ani toaletní papír. Doteď netuším, do čeho se utíral, protože na záchod jsem ho jít nejdenně viděl. Jediné, co mu neurologie ve své štědrosti poskytla, byl rozverný andílek, ve kterém se šoural i po chodbě. Když jenom ležíte, je to jedno, ale vystavovat svoje nahé pozadí v rozevřené košilce veřejnosti na odívání mi nepřijde příliš důstojné.

O hygienu pacientů se na neurologii nikdo moc nestaral. Občas se zeptali pana Holého, zda se dojde umýt sám, anebo jestli potřebuje pomoc. Jelikož mu mozková příhoda zasáhla i do mluvení, odpovídal jen nesrozumitelným zamumláním, které si personál vždy vyložil jako: Děkuji, umýt se dojdou sám.

Člověk, který přišel o hybnost v ruce a sotva chodil? To těžko. I bandáže na nohou jasně indikovaly jeho nepohyblivost. Po týdnu se po pokoji už linul nepříjemný zápach, jako by se tu před mrazem ukrýval bezdomovec. Pan Holý byl na moje neodbytné intervence u sanitárního pracovníka nakonec vzat do očisty. Vzduch se stal po nějakou dobu opět dýchatelným.

Pacienty provoněný vzduch nebyl zdaleka jedinou nepříjemností. Dostat se nad záchodovou mísu bez madel byl rovněž trošku problém, který jsem však kompenzoval berlemi opřenými o zeď, po kterých jsem opatrně ručkoval. Artistický výkon, který by zasloužil virbl.

Výlet zpátky do Prahy, aby se mi koukli na záda a zadumali se nad mojí vysokou teplotou, se přiblížil. Převozci si dali na čas a objevili se až před polednem, což pro každého pacienta znamená být bez oběda. Není to jako na vojně, kde každý voják dostal na cestu k jiné posádce alespoň konzervy. Jestli budete o hladu a o žízni někde chodit po vyšetřeních, to nikoho v nemocnici nezajímá. Být „cukrovkář“, tak zkolabují.

Šoupli mě do sanity a jelo se. Okna zalepená matnou fólií znesnadňovala výhled z lehátka ven, abych nepoznal, že jedeme jinou trasou, protože se jedná o únos. Způsob jízdy tomu nasvědčoval, ale nakonec mě domnělí únosci dobrovolně vydali do ambulance, kam jsem se dostal nebývale brzo. Okouknul mě sám pachatel mých čtrnácti stehů, ale na příčinu teplot nepřišel. Vyjádřil jen pár domněnek a odeslal mě zpátky do výchozího bodu k pokusům na neurologii. Tam už si na mě brousili jehly.

Sáli ze mě krev každé ráno a učinili objev poklesu krvinek, který mi vyložili jako neznámé vnitřní krvácení. Tak, než zjistí, kde mi to teče, zaklepu bačkorama; pomyslel jsem si. Každý další odběr krve byl náročnější pro obě strany. Stávající skóre: jedna ohnutá jehla a pět postupně se spojujících modřin.

Když už jim došla fantazie, prohlásili, že nepatřím na neurologii. Stal jsem se horkým bramborem, který je potřeba hodit do jiných rukou. Čekala mě jiná dobrodružství na interně.

Přeložení vycházelo zrovna na sobotu a vzhledem k tomu, že o víkendu by se na interně nic nedělo, uprosil jsem paní primářku, aby mi dala na dva dni opuštěák od posádky. Doma byl pobyt s příchutí nadcházející trýzně a nejistoty takový nijaký. Jíst mě nebavilo, spát mě nebavilo, žít mě nebavilo... Jen pozorovat Moniku mě bavilo. Poslouchal jsem z pokoje, jak žehlí, jak vaří, jak poklízí... Natáhnul jsem si hodinky a poslouchal dlouho do noci, jak tikají, než jim došla pružina. Bez energie a v pochmurné náladě jsem byl dovezen v pondělí ráno na internu. Přijímacím pohovorem jsem prošel bez problémů.

Z oddělení interny nesálala novota jako z neurologie. Můj zábor byl vykolíkován u podrápané zdi pod zmuchlanou dekou, ze které jsem měl pocit, jako by v ní přede mnou už někdo ležel. V blízkosti se rozvalovali další čtyři pánové, díky kterým na mě padla dokonalá iluze blázince.

Brilantní ukázkou senility byl starý pán naproti, nejbliže ke mně. Vzhledem silně připomínal Lubora Tokoše, herce dědkovských rolí. Šedivý plnovous protínala hadička s kyslíkem, která málokdy vydržela na správném místě, a tak místo v nose tu a tam okysličovala oko nebo plnila funkci čelenky. V rozvrkočeném účesu neustále zvedal hlavu a sondoval, s kým by si potlachel. Obvykle se rozhovor měnil v monolog, protože pan Lubor byl hluchý jako poleno, což zpravidla deklaroval hned v první větě, snaže si při tom narovnat naslouchátko v uchu, které když nedoléhalo, vydávalo hlasité pištění, až praskaly okenní tabulky, takže jestli to ucho ještě trochu něco slyšelo, po tomto hvizdotu už asi ne, což se několikrát potvrdilo, když musely sestřičky opakovaně přijít pana Lubora důrazně upozornit, že jestli to naslouchátko nevyzne, tak způsobí trýznivou smrt všem laboratorním hlodavcům a dosud neohluchlému personálu včetně pacientů.

Panu Luborovi se nedala upřít jeho veselá povaha, kterou častoval každého ve svém dosahu. Nejčastěji jeho radar zaznamenával příchody sester, které vítal slovy: „Jéje, vy jste

nejproduktivnější sestra, co tu mají!“ nebo „Jéje, sestři, vy jste ta nejkrásnější na oddělení! Cheche, já vás musím seznámit se svým synem!“ apod. Mimochodem, se svým synem chtěl seznámit i mě a málem se mu to povedlo při potomkově příští návštěvě zde, která probíhala domlouvacím způsobem: „Tati, nekřič! Mluv tišeji!“ a „Srovnej si to naslouchátko, zase ti to píská!“

Pan Lubor fungoval jako ceremoniář, který oznamuje příchody návštěv. Jen ta hůl, kterou by u toho zabouchal o zem, mu chyběla, ale to nahradil hvizdem naslouchátka. Entrée Moniky bylo hlasité: „Jéje, potěšeníčko přišlo!“ To mě donutilo se podívat směrem ke dveřím. Monika mi přinesla můj oblíbený čaj a něco dobrého k snědku, jako dozvuk domoviny, který byl přehlušen neurvalým pacientem.

Ze vzdáleného rohu místnosti se neustále ozývalo volání o pomoc s dodatkovou informací o svědění v přirození, následované příchodem zoufale uběhané setry, kterou pokaždé vtípně uvedl s chechotem pan Lubor. Být tou sestrou, tak vraždím. Ostatně, jak dlouho asi vydržím tenhle cirkus já? Je mi jasné, že tady se spát nebude. Jediný klidný obyvatel v téhle díře byl ten, co ležel za panem Luborem. Jeho ztuhlost a bledé vzezření se shodovaly s mrtvolným stavem. Když mu z propadlých úst vylétla muška, dost mě to zneklidnilo. Všimla si toho i Monika, a tak jsme ho počali spolu hypnotizovat v naději, že uvidíme, jak se alespoň trošku pohne. A pohnul. V momentě, kdy se pokoj začal plnit skupinou romské menšiny, která tu nyní představovala drtivou většinu.

Posledním spolubydlícím totiž byl pan Oláh. Tábořil hned vedle pána, který neustále volal o pomoc, a tím víc, když ho teď obestoupila temná skupinka několika lidí, jdoucích podpořit pana Oláha v jeho boji proti ošklivé chorobě. S čím tu kdo marodí, nechci radši vědět.

Monika, ohromená puchem a bizarní skladbou pacientů, začala mi vemlouvav, abych podepsal revers. Hrál jsem hrdinu do chvíle, než pan Lubor z plna hrdla zahlásil přes zaplněný pokoj: „Jéje, sestřičko, já musím kadit!“

Sestřička, která se zdržovala v bezpečném odstupu, přiskočila k panu Luborovi a zakřičela mu do ucha: „Počkejte, až vám přinesu mísu!“

„Jé, já si dojdu na záchod!“

„Nedojdete, nesmíte chodit! Počkejte, hned jsem tu!“ a odběhla pro něco, co mi připomínalo lopatku, ale bez smetáčku, zato s pokličkou. Položila mu to na židli vedle postele, tak abych na celý úkon dobře viděl. Snažil jsem se dočasně oslepnout. Rázem všechny návštěvy šláply na zmizík, včetně otrlé rodiny pana Oláha. I já jsem kvapně hledal svoje berle. Pryč! Rychle pryč!

Smradu bylo, že by ho neukrojil ani motorovou pilou. Vytřepat se nemohlo, protože by pacienti pomřeli na zápal plic, takže zbývalo se už jen adaptovat. Příkladem nám šly odvážné sestry, které musely navíc u nadělení po panu Luborovi odnést a zlikvidovat, zatímco on se spokojeně usmíval jako měsíček na hnoji. Inu, když to jinak nejde...

Monika uprosila sestru, aby mě, pokud to bude možné, dali na jiný pokoj k lepším pacientům. Otázkou však bylo, zda tu nějakí „lepší“ pacienti jsou. U jedné skvělé trojky se na druhý den uvolnilo místo. Podél okna na konci pokoje zaparkovaly ochotné sestry můj postelový raketoplán. Lůžka vedle mě byla rozestlaná, protože jejich obyvatelé se věnovali u stolku družnému rozhovoru. Nemluvný byl jen velice starý děda, který chodil po svých vlastních nohou s obdivuhodnou energií, kterou mu ti ostatní dva postarší pánové mohli závidět. Děkoval jsem Bohu, že mám na pokoji lidi inteligentní a nekvělejší. Nemůžete mi mít za zlé, že po měsíci stráveném po špitálech prahnu po trochu toho klidu. Alespoň v noci, když ne ve dne.

Všichni se tu s něčím léčili, jen já ne. Na otázky typu: „A s čím tu jste vy?“ jsem odpovídal: „Víte, já ani nevím.“ Každý den se chodili doktoři bezradně dívat, jak mi je, zatímco mně nezbylo než se koukat z okna přes pavučinu, kterou tam pokaždé zapomněla smést paní uklízečka. Ženština to byla jinak velice pracovitá, jenom neměla okénka prostě ve scénáři.

Když už jsem dal na rozbor všechno, co moje tělo bylo schopno ze sebe vydat, a ani tak se nepřišlo na původ mojí horečky, nezbylo než aby se mě zřekla i interna. Jako nevyřešený případ jsem si pomalu chystal uzlíček na cestu domů. Už už bych odjel, ale co čert nechtěl — ztratila se neschopenka. Paní sekretářka z neurologie si ji ponechala asi na památku a nešlo ji přemluvit k jejímu okamžitému vydání na internu. Sestry z interny se tvářily vstřícně a namluvily mi, že až neschopenku z neurologie vymámí, pošlou mi ji poštou. Že se jako nemám starat. Sanitka nerada čeká, a tak se nedalo nic dělat.

Nezlob a srůstej

Na operaci jsem šel hladce oholen a domů zarostlý plnovousem jako trosečník. Můj panelákový příbytek mi byl ostrovem a za mělčinu svých chodeb jsem se bez doprovodu daleko vydat neodvážil. Překonávat vzdálenosti autem mi bylo z důvodu zákazu sezení a nežádoucích otřesů odepřeno. Prozatím mi nezbyvá než cestovat do nemocnice na vyšetření pěšky. Tak, dala by se zařídit sanitka, ale při představě, jak o ni musím žadonit, i když na ni mám právo, raději tu nevelkou vzdálenost o berlích dojdou. Hlavně abych v čekárně nemusel několik hodin čekat, to už by mi moje netrénované nohy asi vypověděly vertikalizační službu. Jó, to v Praze mi na cestu píšou příkaz k převozu sanitkou automaticky — tak by to mělo být. Copak má pacient pořád vyzvídat: „A jakpak se k vám dostanu?“

Po několika dnech nastal čas, abych se vypravil na svoje poslední vyšetření — sonografii břicha. Mělo se zjistit, zda spousta dní zbytečně nekrvácím do pupku. Žádný spěch. Uchopil jsem berle za smrduté gumové rukojeti a za pomoci Moniky jsem se vydal na cestu. Do nemocnice jsme rozvážnou chůzí dorazili za necelou třičtvrtěhodinku. Ještě bylo potřeba se „zregulovat“ poplatkem na vrátnici a pak hurá vzhůru výtahem do 2. patra na sono. Když jsme přišli k poškrábaným dveřím výtahu, zrovna se otevřely a z tmavého prostoru vystoupily dvě postavy pravíce: „Budete se tam bát, nejde světlo,“ a s očima jako štěrbinky se odebraly k prosklenému východu. „Tak asi půjdeme domů, protože já dostanu z toho černého prostoru infarkt,“ říkám Monice, která mě už postrkovala do výtahu se slovy: „Přeci teď nepůjdeme domů, tu chvilku to vydržíš!“ Opocení s bušícím srdcem vylézám ze zdviže a dochází mi, že budu muset jednou ještě zpátky dolů. Raději nemyslet.

Lehátko na sonu bylo proklatě nízko bez možnosti polohování. Uff, dolů to šlo, ale zpátky nahoru do stoje mě všichni tahali

sborem jako velkou řepu. Vyplatilo by se mít v ordinaci jeřáb, aby se nemuseli doktoři léčit s kýlou.

Na rozloučenou jsem dostal upozornění, že nemocnice zkouší náhradní zdroje, tak se mám raději skoulet dolů po schodech, protože výtahy buď nesvítí, nebo nejedou úplně. Co je to za náhradní zdroj? Vítr málo fouká do vrtule nebo pacienti na rehabilitaci málo šlapou na elektrických rotopedech? Copak výtah, ale co např. na operačních sálech? Tak ho zašijte, já po tmě neoperuji...

Doma se do nálad vkrádala postupně nuda, která byla občas zahrnána všetečným telefonátem z práce. Jeden takový, kromě obligátností směrem ku mému zdraví, počal zjišťovat, kde se nalézá moje neschopenka s růžovým pruhem, neboť mi bez ní není paní ze sociálky schopna vyplatit mou nemocenskou. U všech všudy, vždyť já ji u sebe nemám! Kdo si má pamatovat, co kdo a kdy kam nesl. To nejde. Hned jsem žhavl drát na sociálku, pak na neurologii a pátral jak Hercule Poirot. Mohl jsem zkusit sezvat všechny podezřelé a oznámit, kdo je vrah mé neschopenky, ale vážně pochybuji, že by se dostavili. Po tom všem, co jsem v nemocnicích přežil, teď zemřu na hladomor, protože peníze na živobytí přijdou s více než měsíčním zpožděním. Jak absurdní. Měl jsem kývnout na tu LDNku, tam bych měl alespoň tu jejich stravu. Brrr. Holt, rodino, starej se!

Číst v posteli s vylomenou hlavou knížku nebo tukat do tabletu, z toho bolí po chvilce za krkem. Zábava se zjišťováním, o kolik mi měří teploměr jinou teplotu v druhém podpaždí, taky dlouho nevydržela. Jen v noci jsem se bezpečně nenudil, obzvláště když jsem začal mít bolesti ramen. Ty propukly naplno vždy ve spánku. Ostatně všechny zlé věci se mi děly výhradně v noci. Žaludek mě probouzel co hodinu a ten pitomý telefon se pokaždé vybil a začal hlasitě na tuto neodkladnou skutečnost upozorňovat, jako by za to mohl svit měsíce. Brzo ráno pak můj necelistvý klid definitivně přerušila sousedka seshora, když jí vypadlo cosi jako skleněné oko na zem se zřetelným bouchnutím a následným

kutálením. To byl zároveň impuls pro rozdivočení jejích koček, které do této chvíle měly noční klid.

Zdánlivě to vypadá, že mám všechno už za sebou, ale ve skutečnosti jsem se ocitl na úplném začátku — čekají mě rehabilitace a pobyt v lázních. Postupná adaptace na život, kterým jsem před operací žil. Že si už nikdy nezahraji golf a neprojedu se na jednorolce po lese, je jasná věc. Nejsem takový „gerój“ jako krasobruslař Pljuščenko, který si se šrouby v zádech stráhne klidně salchowa na ledě (však to taky nedopadlo dobře).

Ve chvíli, kdy začínám sepisovat své zážitky do podoby této knížky, dva vojenské letouny dopravují do Prahy sedmadvacet Ukrajinců zraněných při protivládních demonstracích. Nic proti bohulibému milosrdenství k cizincům, ale proč není magistrát nebo vláda rychlejší ku pomoci českým občanům? To se musí našinec každou chvíli skládat a pořádat sbírky na pomoc vlastním lidem? Když jde ale o kluky z ciziny, tak to běží jako na drátkách, pošlou jim letadlo a já abych si bral do špitálu taxíka. Doufám, že si alespoň zaplatili regulační poplatky, jinak by mě fakt naštváli.

Celá ta dnešní doba je vymknutá z kloubů; vlády ničí svobodu, média ničí informace, právníci ničí spravedlnost, univerzity ničí znalosti, církve ničí morálku, banky ničí ekonomiku a doktoři... Od doktorů raději dál.